පළමු මුද්‍රණයේ පිටපත් නොසිතූ තරම් ඉක්මනින් විකිණී අවසන් වූ හෙයින්, සැහෙන ප්‍රමාණයකින් මේ ග්‍රන්ථය සංශෝධනය නො කොට ම, දෙවන මුද්‍රණය සඳහා යවන්නට තීරණය කරන ලදී. කෙසේ වුව ද, පළමු මුද්‍රණයේ දී සිදුවී තිබුණු ප්‍රමාද දෝෂ සියල්ලම නිවැරදි කොට තිබෙන අතර, සමහර කොටස් නැවත ලියා තිබේ.

මෙහි පළමු මුද්‍රණයට පාඨකයන්ගෙන් ලැබුණු අනුග්‍රහය නිසා සිංහලෙන් නීති ග්‍රන්ථ කරණයට මා සතු අභිලාෂය තව තවත් ශක්තිමත් වූ බව කෘතඥ පූර්වකව ප්‍රකාශ කරමි.

ආචාර්ය එම්. ජේ. ඒ. කුරේ

ඔක්තෝබර් 16, 1984.
නීති පීඨය,
කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය.

* පිටකවරය සැලසුම කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ ඉතිහාස අංශයේ කථිකාචාර්ය ජෝජ් කුරේ විසිනි.

පටුන

1. ලන්දේසි යුගයේ ලංකාවේ පැවැති උසාවි ක්‍රමය සහ ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක කෙරුණු නීතිය — 1

1. ලන්දේසි යුගයේ පැවැති උසාවි ක්‍රමය — 1
   - i. රාද් වැන් යුස්තිති — 2
   - ii. ලැන්ද්රාද් — 4
   - iii. සිවිල්රාද් — 6
   - iv. වෙනත් උසාවි සහ නිලධාරීන් — 7
2. ලන්දේසින් විසින් ලංකාවේ යොදන ලද නීතිය — 8
   - i. මාතෘ භූමියේ බලාත්මක වන නීතිය — 8
   - ii. බතාවියානු ව්‍යවස්ථා — 10
   - iii. ලන්දේසි ආණ්ඩුව විසින් ස්වදේශීය නීති ක්‍රියාත්මක කළ ආකාරය — 11
   - iv. අවසාන නිගමන — 14

2. ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන උසාවි ක්‍රමයේ ඉතිහාසය — 16

1. 1796 සිට 1832 දක්වා — 16
2. 1833 සිට 1889 දක්වා — 18
3. 1889 උසාවි ආඥාපනතේ සිට 1973 දක්වා — 23
4. 1796 සිට 1973 දක්වා යුගයේ සිදු වූ සංවර්ධනය පිළිබඳ අදහස් දැක්වීමක් — 27

3. ප්‍රථම ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ යුක්තිය පසිඳලීම — 28

1. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය — 30
2. මහාධිකරණය — 32
3. දිසා අධිකරණ — 33
4. මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණ — 33
5. 1973 අංක 44 දරන යුක්තිය පසිඳලීමේ පනත පිළිබඳ සමාලෝචනයක් — 33

4. වර්තමාන ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ යුක්තිය පසිඳලීම 35

1. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය 35
   - i. අභියාචන අධිකරණ බලය 36
   - ii. ඡන්ද පෙත්සම් සම්බන්ධ අධිකරණ බලය 38
   - iii. රිට් ආඥා නිකුත් කිරීමේ බලය 39
   - iv. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා අධිකරණ බලය 39
   - v. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ උපදේශක අධිකරණ බලය 40
   - vi. අධිකරණ රීති සෑදීමේ බලය 40
   - vii. නීති වෘත්තිය සම්බන්ධ බලතල 41
   - viii. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය පැවැත්වීම 41
2. අභියාචනාධිකරණය 43
   - i. අභියාචනාධිකරණයේ බලතල 43
   - ii. අභියාචනාධිකරණය පැවැත්වීම 45
3. මහාධිකරණය 46
4. දිසා අධිකරණ 50
5. මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණ 52
6. ප්‍රාථමික උසාවි 54
7. වර්තමාන අධිකරණ ක්‍රමය ගැන සමාලෝචනයක් 57

5. ලංකාවේ අධිකරණ ක්‍රමයට අදාළ වන විශේෂ පර්ෂද සමහරක් 60

1. ගාම මණ්ඩල 60
2. කාති උසාවි 62
3. කාර්මික ආරාවුල් පනත යටතේ පිහිටුවා ඇති පර්ෂද 63
4. විශේෂ ජනාධිපති කොමිෂන් සභා 65
5. සමාලෝචනයක් 67

6. උඩරට නීතිය 69

1. උඩරට නීතිය යෙදෙන්නේ කුමන තැනැත්තන්ට ද? 69
   - i. උඩරටියන් යන්නෙහි අර්ථය 78
   - ii. උඩරට ප්‍රදේශ යනු මොනවාද? 80

2. උඩරට නීතියේ මූලාශ්‍ර
   - i. නීති ලේඛන හා ග්‍රන්ථ 81
   - ii. උඩරට නීතියට බලපාන ව්‍යවස්ථා 85
   - iii. නඩු තීන්දු 86

7. තේසවලාමෙයි 88

1. තේසවලාමෙයි නීතියේ මූලාශ්‍ර 89
   - i. තේසවලාමෙයි සංග්‍රහය සහ ව්‍යවස්ථා නීතිය 89
   - ii. නඩු තීන්දු 90
   - iii. සිරිත් – විරිත් 90
   - iv. තේසවලාමෙයි නිහඬ වන විට යෙදෙන නීතිය 91
2. තේසවලාමෙයි නීතිය යෙදෙන්නේ කාටද? 92
   - i. "මලබාර්" යන්නේ අර්ථය 93
   - ii. "වාසිකයා" යන්නේ අර්ථය 95
   - iii. යාපන පළාත් යන්නේ අර්ථය 98
   - iv. යාපන පළාතේ මලබාර් ජාතිකයන් හා විවාහ වූ අයට තේසවලාමෙයි යෙදෙන අන්දම 98
   - v. දේපළ කෙරෙහි තේසවලාමෙයි යෙදෙන ආකාරය 99

8. මුස්ලිම් නීතිය 101

1. මුස්ලිම් නීතියේ මූලාශ්‍ර 101
2. ශ්‍රී ලංකාවේ මුස්ලිම්වරුන්ට යෙදෙන මුස්ලිම් නීතිය කුමක්ද? 103
3. ලංකාවේ මුස්ලිම් නීතිය යෙදෙන්නේ කාටද? 108

9. ඉංග්‍රීසි නීතිය 110

1. ව්‍යවස්ථා තුළින් ඉංග්‍රීසි නීතිය ලංකා නීති ක්‍රමයට ඇතුළු වූ අන්දම 111
2. අධිකරණ තීන්දු තුළින් ඉංග්‍රීසි නීතිය ලංකාවට ප්‍රවේශ වීම 113
3. ලංකාවේ ඉංග්‍රීසි නීතියේ ව්‍යාප්තිය 116

10. රෝම ලන්දේසි නීතිය — 119

1. හැඳින්වීම — 119
   - i. සම්භව්‍ය රෝම ලන්දේසි නීතියේ මූලාශ්‍ර — 120
   - ii. ලංකාවේ ලන්දේසි යුගයේ රෝම ලන්දේසි නීතියේ මූලාශ්‍ර — 124
   - iii. වර්තමාන ලංකාවේ රෝම ලන්දේසි නීතියේ මූලාශ්‍ර — 124
2. රෝම ලන්දේසි නීතිය ලංකාවේ යෙදෙන ප්‍රමාණය — 126
3. ලංකාවේ පොදු නීතිය ලෙස රෝම ලන්දේසි නීතිය — 128
4. ශ්‍රී ලංකාවේ රෝම ලන්දේසි නීතියේ අනාගතය — 133

11. නීති මූලාශ්‍රයක් ලෙස සිරිත් — 135

1. සිරිතක් බලධාරී වීමට අවශ්‍යයැයි අධිකරණය විසින් නියමකර ඇති කොන්දේසි — 136
2. සිරිතක් බලධාරී වන්නේ කුමන අවස්ථාවේදී ද? — 140

12. නඩු තීන්දුව — 141

1. හැඳින්වීම — 141
2. නඩු තීන්දුවක ස්වරූපය — 143
3. පූර්ව නඩු තීන්දුවකින් බැඳී නොසිටීම — 145
4. පූර්ව නඩු තීන්දුවක් බල විරහිතවීම — 147
5. ශ්‍රී ලංකාවේ උසාවි සහ අනුගම්‍ය පූර්ව නිදර්ශන — 148

13. සෙසු නීති මූලාශ්‍ර — 156

1. ව්‍යවස්ථා — 156
2. ආගම — 157
3. සාධාරණත්වය — 158